

Igaz, hogy az egész falu betéve ismeri a vőfénymókákat — hiszen már az öregajuk is hallgatta őket a saját lakodalmán — mind-
amellett jókat mulat, amikor sorra csúfolják az éthordókat, vagy
pedig a saját házassága gyászos történetét szavalja a vőfény.
Nekem helyszűke miatt sajnos lehetetlen ezeket a hosszabb mon-
dókákat leközölnöm, pedig egyike-másika igazi remeke az érdes,
de találó paraszthumornak.

Éjfél után bekötik a menyecske fejét, ami természetesen újabb
tréfás célzásokra ad alkalmat. Közben megérkeznek a menyasz-
szonyi ház vendégei „kárlátóba“, ami természetesen növeli a jó
hangulatot. Meg is virrad, mire a fiatal pár nyugodni tér; ilyenkor
aztán dehogyis mulasztanak el a nénikék figyelmeztetni a menyecs-
két, hogy számolja ám meg a kisgerendákat az ágya fölött, mert
el találja felejteni, hogy mit álmodott.

Most, mikor végére értem a muzslai lakodalom leírásának,
látom csak igazán, hogy milyen hiányos az a kép, melyet felvá-
zoltam. A körvonalak talán fedik némileg az élő valóságot, de
bizony nagyon sok meleg tónus és pompás színárnyalat elsikkadt
a tollam alatt. Úgy érzem azonban, hogy lesz idő, amikor eltűnnek
a falunk uccájáról a „körösztyöt“ rakó lakodalmas menetek, mint
ahogy eltűntek szobáinkból a tulipántos ládák. Talán már a ben-
nünket követő nemzedék is csak a mi szavunkból fogja ismerni a
mult virágos, nótás lakodalmait s akkor talán érték lesz ez a kis
vázlat is.

A munka joga

Egész fiatal, tanuló, inaskodó életünket végigkíséri egy una-
lomig hangoztatott bölcs mondás, frázis: „A munka nemesít”.
Tanítóink, mestereink, tanáraink ezerszer és ezerszer elisméltették
velünk ezt a rövidke mondatot, hogy vérünké váljanak a szavak
és megtestesítőivé váljunk a gondolatnak. Igyekeztek elhiteni a
fiatalokkal a fenti formula százszázalékos igazságát, hogy ezáltal
erejüket lekössék a rendszeres munka számára, s hogy így törekvő
szorgalmas, józan munkásokat neveljenek a közösségnek, akiket
lelkésít a munka, a munka eredménye és célja. Mert a rendszeres
munka valóban kitűnő egyensúlyzója a rapszódikus, kapkodásra
hajlamos emberiségnek. Az előállított produktumban való gyönyör-
ködés és a munkás, valamint családja életének nyugodt, biztos
alapokra való helyezése — amely eredménye és célja munkájának
— legfőbb biztosítéka az emberiség fejlődésének és haladásának.

De ma mindazok, akik a fenti gondolatokkal fognak az élet
által rájukrótt munka elvégzésére, hamarosan kiábrándulnak a munka
nemesítő hatásából. A munkás észreveszi, hogy egy kocsi igájába
került, ahol részére lehetetlen a tervszerű munka és ahol bizony-

talan számára még a mindennapi kenyér is. A munka eredménye és célja elveszik az örökös hétköznapi szürkeségében, a munkás sekélyes örömeiben és nyomasztó gondjaiban. Kiút, menekvés innen már nem igen van s a munkát örömmel, kedvvel kezdő ifjúmunkásból testileg legyengült, lelkileg demoralizálódott egyén lesz, aki az emberiség szebb jövőjének és kultúrájának kiépítésére már nem alkalmas.

Itt már döntő szerepet játszik a mindennapi élethez szükséges garasok megszerzése és senki sem azért dolgozik, mert a munka jó, a munka nemesít és hogy az általa készített tárgy szép és gyönyörködtet. Itt tökéletesen elveszett a munka igazi célja és eredménye.

A család növekedésével növekszik a munkás által kielégítendő szükségletek száma és így kénytelen mindig többet és többet dolgozni, hogy keresetével fedezhesse a család szükségleteit, tekintet nélkül arra, hogy van-e kedve és ereje a megnövekedett munkát huzamosabb ideig elvégezni. A túlfeszített munka azután így változtatja át a kezdetben még kedvvel és örömmel kezdett munkát egyhangú robottá, földrehúzó járommá, amely biztosan öli ki az emberből a szép és nemes iránti érzést.

A világ munkásainak főleg a kézi munkásoknak csak egy kis része kap öreg napjaira nyugdíjat s hogy munkaképtelen napjaira elkerülje a koldulást, a tökéletes elzüllést még fokozotabb erővel kénytelen dolgozni, arra az időre gondolva, amikor már a munkából kikopva valami csekély kis tőkére támaszkodva kell várnia az elmúlás szomorú, megváltó pillanatát. Ezért kénytelen szükségleteit még jobban leredukálni és életét még szerényebbé tenni. A munkaadók által diktált kiméretlen tempójú munka idő előtt munkaképtelenné rokkanttá, idegroncsá teszi a munkást s életük második fele, mely kevésbé termékeny, még bizonytalanabb, még reménytelenebb tengődés egyik napról a másikra.

A tömeg ma kényszermunkát végez a létfenntartáshoz szükséges garasokért, a beláthatatlan szürke tömegnek csak a megélhetés szomorú gondja jut, míg munkája termékenységét az emberiségnek csak egy kis töredéke élvezi, egy szűk arisztokratikus kör. Így azután az eszménykép, a fénylő jelmondat „a munka nemesít” egy színes szappanbuborékká válik, amely a ma rideg valóságában szétpattan és szertefoszlik.

Pedig ez a frázis százszázalékos igazságot tartalmaz. Mert ma mindennél nagyobb szükség van az igazi, lelkesedéstől átítatott munkára, amely végre kiharcolhatja azt az új rendszert, új életet, amelybe beleilleszkedve az emberiség folytathatja örökös marsát a tökéletes élet, a tökéletes világ kultúrájába. Ott majd megfelelő fokon fog ragyogni frázisunk, amelyhez ragaszkodunk, mert benne érezzük a súlyos jelen megjavításának lehetőségét.

A mi életünk az öntudatos munka, amely egy igazságosabb jövő alapját rakja le. Tudjuk, hogy csak a becsületes, lelkiismeretes munkával lehet sikert, maradandó sikert elérni. A lelkiismeretes

munkaadásnál és a becsületes munkánál nem fogjuk látni a munka taposómalmában időelőtt megvénült fizikai és szellemi munkásokat, a dolgozó tömegek nyomorát.

Ne kössük egy egész életre az íróasztalhoz vagy a gyalupadhoz azt, akit hajlamai és képességei egy egész más munkakör felé hajtanak. Mindenki álljon arra a munkahelyre, amelyre képességei jelölik s ott végezzen lelkiismeretes munkát az összesség javára. Akkor nem történhetik meg, hogy a munka silány árút termeljen vagy hogy lelkiismeretlen nagyképűek házárd játékkal élniszerető embermilliók egyetlen vagyonát, Jánosok, Jovanok, Johnok életét veszítsék el. Minden bajt, gyűlöletet, diszharmóniát a hozzánemértő, munkakörüket nem szerető, felületeselek kontárkodása idézi elő.

Csak annak lehet joga az élethez, aki dolgozik vagy hibáján kívül nem dolgozhat. Csak a dolgozó, tehetséges emberek élvezhetik a munka által szerzett előnyöket. A munka joga a sérthetetlen jog, legyen az akár szellemi vagy testi. Nem tűrhetünk parazitákat, akik abból élnek, hogy másokat egy egész életre a taposómalomba küldenek. Ez nem utópia, hanem a való élet egyetlen, tiszta hangja. Az emberi önzést kell felváltani a kollektív öntudattal, amely megnyitja széles kapuit a tehetségeknek.

Ennek pedig egyetlen lehetősége az, hogy a gyermeknevelést a sovinizmustól mentes állam vegye maradéktalanul a kezébe lehetőséget adva a tehetségek teljes kibontakozásának. Így majd egy új gazdasági és kulturális erő alakul, amely képes lesz a megnagyobbodott és megszorított munkát elvégezni. Így változhatnak át a földhöz húzó súlyos terheink és apró örömeink egy kiegyensúlyozott, boldogabb munkáséletté, ahol az emberek örülni tudnak a munkának, az életnek.

Rácz Sz. György